

## **Sprawozdanie z działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Łasku w 2013 roku**

Na mocy Uchwały Nr LII/560/2010 Rady Miejskiej w Łasku z dnia 12 listopada 2010 roku w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Łasku oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania, Zarządzeniem Nr 74/2011 Burmistrza Łasku z dnia 11 kwietnia 2011 roku został powołany Zespół Interdyscyplinarny w Łasku działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie gminy Łask.

W skład Zespołu wchodzi przedstawiciele:

- Miejsko Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Komendy Powiatowej Policji,
- Sądu Rejonowego w Łasku
- przedstawicieli oświaty
- przedstawicieli ochrony zdrowia.

Obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego zapewnia Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Łasku.

Głównym celem Zespołu Interdyscyplinarnego jest zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia osób zagrożonych bądź uwięzionych w przemoc rodzinie. W celu rozwiązywania problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach Zespół Interdyscyplinarny lub przewodniczący Zespołu tworzy grupy robocze, których prace prowadzone są w zależności od zgłaszanych potrzeb lub wynikają z problemów występujących w indywidualnych przypadkach. Członkami grup roboczych mogą być członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego lub inni pracownicy wyżej wymienionych instytucji wskazane przez osoby podpisujące porozumienie.

Do zadań Zespołu Interdyscyplinarnego oraz powołanych 6 grup roboczych w 2013 roku należało w szczególności:

1. Przyjmowanie zgłoszeń dotyczących przemocy w rodzinie; ocena sytuacji problemowej (diagnoza), wypracowanie sposobu postępowania, który będzie miał na celu powstrzymanie przemocy oraz podejmowanie w tym celu działań przewidzianych przepisami prawa, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie.
2. Udzielanie kompleksowej pomocy rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy:
  - a) kierowanie ofiar i sprawców przemocy do Punktu Konsultacyjnego w Łasku i Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Łasku
  - b) podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie
  - c) zintegrowanie działań odpowiedzialnych za pomoc dziecku i rodzinie
3. Monitorowanie sytuacji w rodzinach, w których dochodzi do przemocy, a w szczególności uruchamianie współpracy między różnymi instytucjami pomocowymi.
4. Podejmowanie wspólnych działań w ramach procedury „Niebieska Karta”.
5. Gromadzenie informacji na temat instytucji udzielających pomocy rodzinom, w których występuje zjawisko przemocy.

W 2013 roku Zespół Interdyscyplinarny spotykał się na trzech posiedzeniach na których omawiane były kwestie monitorowania spraw związanych z procedurą „Niebieskiej Karty”, w powołanych grupach roboczych uczestniczyli przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, sądu i policji.

Zarządzeniem Nr 175/2013 Burmistrza Łasku z dnia 30.10.2013 r. wprowadzono zmiany w składzie osobowym zespołu - odwołano z funkcji członka zespołu Panią Anetę Janiszewską-Witaszczyk a powołano Pana Pawła Romańskiego z Komendy Powiatowej Policji w Łasku.

Członkowie zespołu zapoznali się z wynikami kontroli którą przeprowadziła Najwyższa Izba Kontroli, której głównym celem była ocena skuteczności realizacji, określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – zadań administracji publicznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc.

Kontrolą objęto:

- Organizację wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Realizację procedury „Niebieskie Karty”, w tym postępowanie wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc.
- Ochrona ofiar przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia lub interwencji kryzysowej.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie skuteczność realizacji przez administrację publiczną zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ustalenia kontroli wykazują na znaczne rozbieżności pomiędzy zakładanymi celami wprowadzonych z dniem 1 sierpnia 2010 r. znowelizowanych przepisów, a ich funkcjonowaniem w praktyce.

Wprowadzone zmiany znacznie pogorszyły sytuację osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także doprowadziły do wyraźnego spadku liczby ujawnianych przypadków przemocy w rodzinie, co jest tym bardziej niekorzystne, że i tak tylko niewielka część z nich jest ujawniana. Związane to było, z jednej strony, ze znacznym zbiurokratyzowaniem procedury, z drugiej zaś, z odebraniem Policji i przekazaniem nowo utworzonym zespołom interdyscyplinarnym, kluczowych zadań w systemie przeciwdziałania przemocy, bez uregulowania kwestii ich statusu oraz bez przyznania im uprawnień i środków niezbędnych do wykonywania powierzonych zadań.

Przyjęte rozwiązania zakładające nadmierne biurokratyczne struktury, znaczne zwiększenie ilości tworzonej dokumentacji i jej dublowanie, a także przewlekły tryb postępowania, w zasadzie uniemożliwiały sprawne i szybkie udzielenie pomocy, pomimo zaangażowania wielu osób reprezentujących różne instytucje publiczne i organizacje pozarządowe.

Nowe rozwiązania nie zadziałały w przypadku wszczynania procedury NK przez przedstawicieli służby zdrowia i oświaty, którzy wcześniej nie posiadali takich uprawnień. Ponad 90% formularzy NK jest wypełniane przez Policję, a pozostałe przez przedstawicieli pomocy społecznej, natomiast do wyjątku należą procedury wszczynane przez przedstawicieli oświaty i ochrony zdrowia.

Obecna sytuacja ofiar przemocy nasuwa szereg krytycznych uwag i zastrzeżeń i skłania do głębokiej refleksji nad obecnym systemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Polsce. Ustalenia kontroli wykazują na występowanie znacznych rozbieżności pomiędzy zakładanymi celami wprowadzonych z dniem 1 sierpnia 2010 r. zmian, a ich faktyczną realizacją. W ocenie NIK wprowadzenie nowej procedury „Niebieskie Karty” nie przyniosło zakładanych efektów. Prawidłowe założenia z punktu widzenia współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się przemocą w rodzinie rozwiązania okazały się niekorzystne

z punktu widzenia ofiar przemocy w rodzinie. Stan ten jest w znacznym stopniu konsekwencją rozwiązań wprowadzonych w życie z dniem 17 października 2011 r. przez rozporządzenie RM w sprawie procedury NK, które w zasadzie wykluczają udzielenie sprawnej i szybkiej pomocy. Opracowanie przez zespoły interdyscyplinarne i grupy robocze planu pomocy w indywidualnych przypadkach przemocy w rodzinie odbywa się często po kilku miesiącach, a ofiara przemocy pozbawiona jest w tym czasie pomocy ze strony Policji. Powoduje to, że reakcja na przemoc w rodzinie odbywa się z opóźnieniem.

Zwrócić należy także uwagę na zauważalną niechęć do nowych rozwiązań zarówno wśród ofiar przemocy, które nie decydują się na powiadomienie organów ścigania o zaistniałym przestępstwie, jak i instytucji, które mają im pomagać, bowiem wprowadzone zmiany były oderwane od ich realnych możliwości kadrowych, lokalowych i finansowych, a wiązały się ze znacznym zaangażowaniem czasowym, bez żadnej rekompensaty finansowej. Sytuację ofiar przemocy w znacznym stopniu poprawiły działania Policji, która bez oparcia w nowej procedurze NK, podejmowała działania w celu sprawdzenia stanu bezpieczeństwa osób, co do których istniało podejrzenie, że są dotknięte przemocą w rodzinie.

Zdaniem NIK, przemyślenia i określenia na nowo wymaga dotychczasowy status organizacyjny oraz sposób powoływania i funkcjonowania zespołów interdyscyplinarnych. Realizacja tego wniosku wymaga jednak zabezpieczenia odpowiednich warunków organizacyjnych, lokalowych i finansowych w formie dotacji celowej.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca jednak uwagę, że wdrożenie nowych rozwiązań prawnych w tak wrażliwej materii wymaga dużej ostrożności, by jeszcze bardziej nie skomplikować i tak złożonego systemu pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Ponadto na posiedzeniu Zespołu w miesiącu październiku przekazano członkom materiały dotyczące realizacji procedury Niebieskiej Karty tj. obowiązki przedstawicieli poszczególnych służb (funkcjonariusza policji, pracownika socjalnego, ochrony zdrowia, oświaty), zadania zespołu interdyscyplinarnego i grupy roboczej i etapu zakończenia procedury oraz ulotki przekazane przez Ministerstwo Sprawiedliwości – Karta Praw osoby dotkniętej przemocą w rodzinie i informację dotyczącą prowadzonych konsultacji dla przedstawicieli służb przez specjalistów Ogólnopolskiego Pogotowia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska linia”.

Przewodnicząca Zespołu

*Ewa Wróbel*

mgr Ewa Wróbel



W 2013 roku Zespół Interdyscyplinarny spotykał się na trzech posiedzeniach na których omawiane były kwestie monitorowania spraw związanych z procedurą „Niebieskie Karty”, w powołanych grupach roboczych uczestniczyli przedstawiciele pomocy społecznej, oświaty, sądu i policji.

Zarządzeniem Nr 175/2013 Burmistrza Łasku z dnia 30.10.2013 r. wprowadzono zmiany w składzie osobowym zespołu - odwołano z funkcji członka zespołu Panią Anetę Janiszewską-Witaszczyk a powołano Pana Pawła Romańskiego z Komendy Powiatowej Policji w Łasku.

Członkowie zespołu zapoznali się z wynikami kontroli którą przeprowadziła Najwyższa Izba Kontroli, której głównym celem była ocena skuteczności realizacji, określonych w ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – zadań administracji publicznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym postępowania wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc.

Kontrolą objęto:

- Organizację wykonywania zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Realizację procedury „Niebieskie Karty”, w tym postępowanie wobec osób dotkniętych przemocą oraz osób stosujących przemoc.
- Ochrona ofiar przemocy w rodzinie, w tym zapewnienie osobom dotkniętym przemocą miejsc w ośrodkach wsparcia lub interwencji kryzysowej.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie skuteczność realizacji przez administrację publiczną zadań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Ustalenia kontroli wykazują na znaczne rozbieżności pomiędzy zakładanymi celami wprowadzonych z dniem 1 sierpnia 2010 r. znówelizowanych przepisów, a ich funkcjonowaniem w praktyce.

Wprowadzone zmiany znacznie pogorszyły sytuację osób dotkniętych przemocą w rodzinie, a także doprowadziły do wyraźnego spadku liczby ujawnianych przypadków przemocy w rodzinie, co jest tym bardziej niekorzystne, że i tak tylko niewielka część z nich jest ujawniana. Związane to było, z jednej strony, ze znacznym zburokratyzowaniem procedury, z drugiej zaś, z odebraniem Policji i przekazaniem nowo utworzonym zespołom interdyscyplinarnym, kluczowych zadań w systemie przeciwdziałania przemocy, bez uregulowania kwestii ich statusu oraz bez przyznania im uprawnień i środków niezbędnych do wykonywania powierzonych zadań.

Przyjęte rozwiązania zakładające nadmiernie biurokratyczne struktury, znaczne zwiększenie ilości tworzonej dokumentacji i jej dublowanie, a także przewlekły tryb postępowania, w zasadzie uniemożliwiały sprawne i szybkie udzielenie pomocy, pomimo zaangażowania wielu osób reprezentujących różne instytucje publiczne i organizacje pozarządowe.

Nowe rozwiązania nie zadziałały w przypadku wszczynania procedury NK przez przedstawicieli służby zdrowia i oświaty, którzy wcześniej nie posiadali takich uprawnień. Ponad 90% formularzy NK jest wypełniane przez Policję, a pozostałe przez przedstawicieli pomocy społecznej, natomiast do wyjątku należą procedury wszczynane przez przedstawicieli oświaty i ochrony zdrowia.

Obecna sytuacja ofiar przemocy nasuwa szereg krytycznych uwag i zastrzeżeń i skłania do głębokiej refleksji nad obecnym systemem przeciwdziałania przemocy w rodzinie w Polsce. Ustalenia kontroli wykazują na występowanie znacznych rozbieżności pomiędzy zakładanymi celami wprowadzonych z dniem 1 sierpnia 2010 r. zmian, a ich faktyczną realizacją. W ocenie NIK wprowadzenie nowej procedury „Niebieskie Karty” nie przyniosło zakładanych efektów. Prawidłowe założenia z punktu widzenia współpracy pomiędzy instytucjami zajmującymi się przemocą w rodzinie rozwiązania okazały się niekorzystne

**Zestawienie realizacji procedury Niebieskiej Karty w 2013 roku:**

| I.p |                                                                                                                                                                                                         | 2013 |
|-----|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1   | Liczba sporządzonych <b>Niebieskich Kart A</b> (sporządzana w celu udokumentowania sytuacji zaistniałych na miejscu interwencji oraz podejmowanych działań) w tym przez:                                | 8    |
|     | przedstawicieli Policji                                                                                                                                                                                 | 8    |
|     | przedstawicieli oświaty                                                                                                                                                                                 | -    |
|     | przedstawicieli pomocy społecznej                                                                                                                                                                       | -    |
|     | przedstawicieli służby zdrowia                                                                                                                                                                          | -    |
| 2   | Liczba przekazanych <b>Niebieskich Kart A</b> do innych gmin                                                                                                                                            | -    |
| 3   | Liczba sporządzonych <b>Niebieskich Kart C</b> przez Zespół Interdyscyplinarny/ Grupę Roboczą (sporządzana w obecności osoby, co do której istnieje podejrzenie, iż jest dotknięta przemocą w rodzinie) | 2    |
| 4   | Liczba sporządzonych <b>Niebieskich Kart D</b> przez Zespół Interdyscyplinarny/ Grupę Roboczą (sporządzana w obecności osoby, wobec której istnieje podejrzenie, że stosuje przemoc w rodzinie)         | 1    |
| 5   | Liczba zakończonych przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupę Roboczą procedur <b>Niebieskich Kart</b> na skutek zakończenia przemocy w rodzinie lub zrealizowania indywidualnego planu pomocy              | -    |
|     | w tym z 2012 roku                                                                                                                                                                                       | 7    |
|     | z 2013 roku                                                                                                                                                                                             | 4    |
| 6   | Liczba <b>Niebieskich kart</b> pozostających w rozpatrzeniu przez Zespół Interdyscyplinarny/Grupę Roboczą                                                                                               | 5    |

Przewodnicząca Zespołu  
*Ewa Wróbel*  
mgr Ewa Wróbel